

soareji, in lepa Poljakinja je izpodrinila podobo Draganove neveste Mire. Katinka mu obeta svojo ljubezen, če Dragan in njega tovariši otmó Beringa, in Dragan se udá ter res glasuje za ustavo. Zastopnik kreditnega zavoda mu nato za železniško koncesijo izplača štiristotisoč goldinarjev. Na Dunaj pridejo v razstavo dr. Stremil, prof. Branič in Mira ter posetijo Dragana na njega domu. Vstopijo baš tedaj, ko dr. Dragan Katinki, katera je po seji zopet prišla k Draganu, razkriva svojo ljubezen in jo naposled siloma objame. Dr. Stremil mu zakliče »Izdajalec!«, Mira se zgrudi nezavestna. — Mineta dve leti. Dr. Dragan onih štiristotisoč goldinarjev ni obrnil v prid narodu, kakor je namerjal iz početka, nege živel je razsipno in takó mamil pekočo zavest, da je izdal svoj národ za tisto usodno koncesijo. Po dveh letih, ko se res že gradi železnica, skliče volilen shod v svojem volilnem mestu. Ta shod se vrši jako hrupno; Draganu očitajo naravnost, da je izdajalec, slepar. Dragan prihití ves razvnet iz zbornice in sreča zunaj prof. Braniča, čegar hči Mira je v tem času prebolela svojo nesrečo. Meščani tudi zunaj na trgu terjajo, naj se Dragan odpové poslanstvu, in ko Draganu na njega vprašanje celo prof. Branič izjavi, da je izdal narod, zgrudi se Dragan uničen na tla. Katinka, ki se je v tem poročila z ministrovim tajnikom Bilenegom in bila na svatovskem svojem potovanji slučajno priča vsemu hrupnemu prizoru, plane proti Draganu z brezupnim klicem: »Jaz sem ga umorila!« Dragana prenesó v stanovanje Braničevo; loti se ga srčna bolezen, za katero je hiral že dlje časa. Pred smrtjo še položí Mirino roko v Stremilovo, češ, naj onadva uživata srečo, katera njemu ni bila sojena. Umiraše še zasliši vriskanje hvaležnega ljudstva, ki proslavlja otvoritev njegovega dela, zaželene železnice, in umrè z blagodejno zavestjo, da ga narod venderle ni zavrgel. —

Razvidno je iz te vsebine, da je g. dr. Vošnjak hotel v svoji drami opisati odlomek slovenske zgodovine iz pol minule dôbe. Junak dr. Dragan nas živo spominja nekdanjega slovenskêga veljaka, ki je bil tudi zapleten v podobno železniško afero; druge osebe so seveda izmišljene. Tragiški moment, kateri pogubi Dragana, opisal je g. dr. Vošnjak vrlo dobro; takisto se mu je posrečil opis tistih duševnih bojev, katere je prebil dr. Dragan pred usodnim glasovanjem. Junak nam je simpatiški tudi še potem, ko je padel, in sploh nimamo tej figuri očitati drugega nego to, da neprestano deklamira, dasi povsod njega besede kažó potrebnega pesniškega zanosa. Doktor Dragan umrè za srčno boleznijo; prav, toda vsekakor bi bilo treba že kje prej namigniti o tem, zakaj ta bolezen pride v zadnjem dejanji čitatelju venderle nepričakovano. O drugih osebah nimamo omeniti kaj posebnega, nego lahko rečemo, da so se gosp. pisatelju v obče posrečile. Tudi se dejanje, ki pač iz početka nekoliko zastaja, primerno stopnjuje in se lepo sklepa z melodramatskim prizorom. Jako efektno sta zgrajeni tretje in četrto dejanje; sosebno v tretjem dejanji sta oba prizora s Katinko živo dramatskega značaja. — Navzlic nekaterim nedostatom, katerim prištevamo sosebno pretiranosti v dialogu, označujemo dramo kot lepo uspelo in mislimo, da je dobra pridobitev siromašne naše dramatike. — Broširan izvod stane 1 krono.

Pouk o črtežih (planih). Spisal in z 39 podobami pojasnil *Jos. Beslaj*, meščanski učitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem. Drugi pomnoženi natis(ek). V Celji 1894. Založilo »Pedagogičsko društvo v Krškem.« Natisnil Drag. Hribar v Celji. — Pisatelj pravi v predgovoru, da ima knjižica namen nestrokovnjake poučiti, da bi razumeli stavbine črteže. Priznavati moramo, da je v obče dosegel svoj namen, vender bi opazili to-le: V I. oddelku »O situacijskih črtežih« (mapah) pravi pisatelj, da so zemljevidi črteži dežel, držav i. t. d. izdelani tako, kakor se kažejo našim očem iz »ptičjega obzorja« (višave, Vogelperspective). To je napačno. Zemljevid ni nikdar izdelan v perspektivni projekciji, torej tudi ne v ptičji, in prav tako tudi ne črteži. — O III. oddelku

»Nekoliko naukov o sencí« bi se dalo opomniti, da se na prilogi II. podobi 4. in 5. ne strinjata popolnoma, dasi kažeta jedno in isto, namreč kako je dobiti prebodišča preme na horizontalni in vertikalni projekcijski ravnini. V pod. 4. je prema naklonjena od leve na desno, v pod. 5. pa od desne na levo, kar nestrokovnjake gotovo moti. Pod. 13 ne kaže, kako se dobé sence, ker ima zaznamenovan samo rezultat. Pod. 1. je nepotrebna, ker pri črtežih nikdar ne gré za polno senco (Kernschatten) in za polsenco (Halbschatten), nego samo za lastno (Selbst-) in pa za padlo senco (Schlagschatten), ker so žarki vzporedni. — Oddelek V. »O perspektivi«, ima nekovo slabo stran, ki se je že čisto grajala pri spisih o perspektivi, da namreč perspektivo razlaga s perspektivnimi podobami. Bolje bi bilo podati samo »podobe«, kakor se dobé na podobogledu, in povedati, kako jih je dobiti. Podobogled je tako preprosta stvar, da si ga lahko vsakdo napravi sam. Vidni kot 45° je prevelik, ker je še pri kotu 30° napaka proti prirodi $1\frac{1}{2}\%$. Gledé na to moramo podobo 16. na prilogi II. in podobo 18. na prilogi III. imenovati slabi, ker sta nepriradni. Sploh bi bilo dobro, če bi se oddelka III. in V. nekoliko razširila, ker sta preoskromna. — Naposled moramo izreči željo, da bi si oni pisatelj pridobil veliko zaslugo, kateremu bi se posrečilo ustvariti za perspektivo terminologijo, ki ne bi kar mrgolela šumevcev č, ž, š kakor dosedanja. Kdor je kdaj perspektivo poučeval slovenski, vé, kako težko je že izgovarjanje besed, pa tudi kako je neugodno za uho.

Zgodovinske povesti za meščanske šole, II. stopnja. Sestavil *Ivan Vrhovec*, c. kr. profesor. 84. strani; vezana knjiga stane 50 kr. — V Blaznikovi tiskarni je izšel II. del »Zgodovinskih povestij«, prav lično tiskan in vezan. Knjiga je že odobrena po naredbi ministerstva za uk in bogočastje z dne 13. marcija 1894. Zgodovinske povesti so razdeljene v štiri oddelke: 1. Zgodovinski pregled najznamenitejših dogodkov starega veka; 2. Zgodovinske povesti iz srednjega veka; 3. Zgodovinske povesti novega veka in 4. Zgodovinske povesti najnovejšega časa. — V prvem oddelku se nam še jedenkrat predočuje v velikih potezah zgodovina starega veka, kateremu je bila že v prvi stopinji odmenjena dobra polovica prostora. Važnejši pa je v tej knjižici srednji vek, kateri obseza 26 zgodovinskih povestij. Te povesti so prav mične; zlasti nam ugajajo zgodovinske povesti, kakor: »Samo«, »Pokristjanitev Slovencev«, »Otroška križarska vojska« i. dr. V nekaterih povestih kakor »Mavri na Španskem« in »Nasledki križarskih vojsk« nahajamo tudi otroškemu razumu prikladne odlomke iz kulturne zgodovine. Novemu veku in najnovejšemu času je g. pisatelj odmenil razmerno malo prostora, in sicer zató, ker spada obširnejša razprava novega veka po učnih črtežih v tretjo stopinjo zgodovinskih povestij. Odkritja koncem srednjega in početkom novega veka razpravlja g. pisatelj na kratko, ker je že iz prve stopinje znano najvažnejše o Kolumbu. Pri Maksimilijanu I. bi pa zlasti poudarjali, da je bil tudi več slovenskemu jeziku (sicer se omenja na str. 39. »slovanski«, kar je bržkone tiskovna pomota). Učence bi naudajalo s ponosom, da se je že v tedanjem času celó cesar učil slovenščine. Izmed drugih »Zgodovinskih povestij« imenujemo te-le: »Wallenstein«, »Princ Evgen«, »Peter Véliki«, »Napoleon« i. dr. kot posebno mikavno pisane. — »Zgodovinske povesti« niso suhoparen posnetek iz druge zgodovine, temveč živo pisane slike, katere bodo gotovo ugajale otroškemu srcu. Tudi imajo to prednost, da se večkrat ozirajo na minulost slovenskega naroda. Želeli bi pa, da bi se to godilo še pogosteje v tretji stopinji. Dobro došle in pouk oživljajoče so nekatere v tekst vtisnjene prav lepe podobe. žal, da jih ni več!

Fr. Orožen.

Izvestja »Muzejskega društva« za Kranjsko prinašajo v najnovejšem 3. šitku to-le vsebino: 1. *S. Rutar*: Grobišče pri sv. Luciji blizu Tolmina. (Dalje.); 2. *Jos.*